У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 153. СЕРЕДА, 26-го СЕРПНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 26, 1970 No. 153. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 25 серпня 1970

В АМЕРИЦІ

В ЗСА Є 847,000 НЕҐРІВ КАТОЛИКІВ. Вони відбули свою першу Крайову Конвенцію у Вашингтоні, на якій ухвалили резолюцію, стверджуючи те, що Католицька Церква не дбає про потреби своїх чорних вірних. В резолюціях пишеться про те, що Католицька Церква „завмирає між чорними", бо її провідники не були чутливі на потреби чорного населення, на його культуру, спадщину та історію. На Конвенції були 500 делеґатів, з-поміж яких 150 відбули демонстраційну подорож автами під резиденцію Апостольського Делеґата — представника Папи у Вашинґтоні Преосв. Луїджі Раймонді. Його не було у Вашинґтоні, але делеґатів прийняв його секретар Всеч. о. Джозеф М. Велен, який прийняв ризолюції Конвенції.

ШУКАЮТЬ ЗА РОЗБИТИМ КОРАБЛЕМ „Санта Марія", яким в 1492-му році плив Колюмб до Америки, і на якому вперше побачив землю — Америку. Розшуки очолює Фред Діксон із іншими водолазами. „Санта Марія" затонула напроти Кейпу Гаїті в районі Коралових риф. Діксонові вдалося досі знайти кілька черепків із глиняної посуди та дуже заржавілі залізні скоби. „Санта Марія" затонула розбита на Різдво 1492. Колюмб вернувся до Европи на кораблі „Ніна", залога „Санта Марії" залишилася на острові Гаїті, але коли Колюмб вернувся в 1493-му році, то нікого не застав зі своїх моряків, бо їх, мабуть, винищили індіяни. Діксон закінчив Колюмбійський університет, де студіював спочатку мову, і тепер є аматором дослідником.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ твердить, що Конґрес має право зменшити виборчий вік із 21-го до 18-ох років. Деякі правники думають, що зменшення висоти виборчого віку є зміною Конституції ЗСА, тому воно вимагає тієї процедури, якої треба при поправці до Конституції: ухвала Конґресу мусіла б мати більшість двох третіх голосів, а пізніше три четверті стейтів ЗСА, отже 38 стейтів, мусіли б ратифікувати конґресову ухвалу. Федеральний Суд, а може аж Найвищий Суд ЗСА, мусітиме вирішити, чи Конґрес мав право звичайною більшістю змінити один пункт Конституції, який дає право голосування виборцям, після укінчення 18-го року життя. Та ці виборці вже по 18-ім році є дорослі на стільки, що мусять обороняти країну на полі бою.

В СЕНАТСЬКІЙ ПІДКОМІСІЇ при Сенатській Правничій Комісії зізнавали два визначні військовики, які виявили, що на кожних десятьох американських вояків аж три заживають маріхуану або якісь інші, сильніші наркотики. Обидва ці високі військовики признали, що ця справа дуже серйозна, вона погіршується від 1965-го року, а найбільше в останніх двох роках. В Підкомісії зізнавали віце - адмірал Вілліям П. Мак і асистент головного дорадника в справах людських резерв Френк А. Бартімо. Треба додати, що між цими вояками, які вживають наркотиків, є найбільше тих, які хочуть знати, як вони смакують. Найбільше вживають маріхуани.

У СВІТІ

РУМУНІЯ СВЯТКУВАЛА 26-ті роковини скинення під кінець другої світової війни — пронімецького уряду маршала Іона Антонеску, після чого Румунія приступила була до альянтів у війні проти Німеччини. У Букарешті відбулася велика військова парада, яку приймали президент Ніколай Чеушеску й інші державні й партійні проводирі.

ЯПОНІЯ ПОВИННА відбудувати свою збройну силу, твердив заступник державного секретаря для політичних справ, Алексіс Джансон, колишній американський амбасадор в Японії, на тайному засіданні сенатської Комісії закордонних справ. За твердженням газет, Джансон заявив, що ЗСА не обов'язані боронити Японію проти атаки, поведеної „конвенціональними" родами зброї, а тільки дають їм охорону своєю „атомовою парасолею". Америка сприяє відбудові японського війська і вважає, що Японія замало уваги і видатків присвячує цій справі.

КОМУНІСТИ В КАМБОДЖІ ЗВІЛЬНИЛИ воєнного кореспондента журналу „Тайм", 25-тирічного Роберта С. Ансона. Після повороту до столиці Камбоджі Пномпеню, він прославляв комуністів за гарне поведення супроти нього впродовж його тритижневого полону. Комуністи звільнили теж двоє французьких журналістів. Два інші французькі воєнні кореспонденти були ранені під час наскоку на їх авто комуністичними партизанами і вони померли від ран у полоні. Кол. голова Камбоджі Нородом Сіянук, який став на службу в китайських комуністів, проголосив із Пейпінгу, що він наказав звільнення всіх закордонних журналістів, що їх схопили комуністи у Камбоджі.

ЄГИПЕТ І ІРАН ВІДНОВИЛИ дипломатичні взаємини, що їх зірвали були 10 років тому. Напруження між Іраком і Іраном допомогло наближенню Єгипту до Ірану, бо також між Єгиптом і Іраком погіршились відносини. Ірак наттаврував Єгипет за рішення переговорювати з Ізраїлем про замирення.

В ІТАЛІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ палкі публічні дебати в справі законопроєкту, що дозволяє на розводи, чи пак значно облегшує їх. Створилась окрема Ліґа для розводів, яка зібрала 200.000 підписів під відповідну петицію до парляменту. Три фанатичні звеличники зголошеного ліберальними послами законопроєкту перевели 15-тиденну голодівку перед парляментом задля популяризації цієї справи. Гострий спротив Ватикану вплинув на зголошення різних додатків до того законопроєкту, які погіршують можливості переведення розводів.

З ГОНГ КОНҐУ ВІДЛЕТІВ до Риму звільнений китайськими комуністами 10 липня ц. р. католицький єпископ, американець Джеймс Е. Волш, який перевів у в'язниці в Комуністичному Китаї 12 років, засуджений за „шпигунство". Він має 79 років і дуже кволий. В цьому тижні прийме його на окремій авдієнції Папа Павло VI.

Мистець М. Черешньовський занедужав і перебуває у шпиталі

Ню Йорк. — Голова Об'єднання мистців українців в Америці, видатний скульптор Михайло Черешньовський, дістав в четвер 20 серпня ц. р. пізнім вечором у своєму помешканні в Ню Йорку серцеву атаку. Його дружина, колишня медсестра, не була всилі сконтактуватися з будь-котрим українським лікарем. Недужого перевезла поліційна негайна допомога до найближчого шпиталю, де в міжчасі стан недужого поправився.

Ніксон і його економісти вдоволені зі стану економіки

Сан Клементе, Каліфорнія. — Президент Р. Ніксон конферував 24 серпня з чотирма своїми головними економістами і після цієї конференції виявив вдоволення з того, що економічні показники вказують на те, що економіка поправляється. Президент найперше розмовляв із своїм головою Ради Економічних Дорадників Полом МекКрекеном. П. МекКрекен підкреслював те, що індекс цін в липні збільшився тільки на 0.3 відсотка, що є тільки половиною тих місячних збільшень, які були попередніх місяців. Він вказував на те, що збільшилася промислова продукція, збільшилися особисті прибутки американців, настав більший рух в роздрібнім продажу та збільшився рух в будівельному промислі. Президент Ніксон конферував ще з головою Федеральної Резервової Ради Артуром Ф. Бирнсом, шефом Бюджетового Уряду Джорджом П. Шулцом і секретарем скарбу Дейвідом М. Кеннеді. П. МекКрекен твердив, що вдалося „охолодити дуже розгарячену економіку" і то без рецесії чи депресії. МекКрекен не твердить, що боротьба проти інфляції вже виграна, але він гадає, що в цій боротьбі видко деякі успіхи.

Нюйоркська біржа реагує збільшенням цін на поліпшення економіки

Ню Йорк. — Біржа вже другий день, це значить в понеділок 24-го серпня, реаґувала збільшенням цін на акції, коли опубліковано показники про те, що сповільняється темп збільшення інфляції. В п'ятницю 21-го серпня ціни на акції збільшилися були на 15.81 пункта, що було найкращим збільшенням впродовж більше як двох місяців. В понеділок збільшення цін становило 14.17 пункта. Продано 18.910,000 акцій, що є найбільшим числом в році на цій біржі. Це збільшення руху на біржі настало внаслідок цього, що появилися показники, які свідчать про зменшення інфляційного тиску. Полегшення кредитів Федеральною Радою свідчить про те, що і вона вважає, що в економіці настає зворот на краще. Збільшилися ціни на акції таких компаній, як Американські Телефони, Дженерал Електрік, Форд, Стендарт Ойл (Ню Джерзі).

В Теннессі будують третю атомову електрівню

Кноксвілл, Тенн. — Управа електрівень в долині Теннесі повідомляє, що вона плянує збудувати третю велику атомову електрівню. Це свідчить про те, що промисл переходить на атомову продукцію електричного струму тому, що є клопоти з постачанням вугілля. Коли збудують цю третю атомову електрівню, тоді інвестиції Теннесі Велі Оторoті в атомові електрівні становитимуть один більйон долярів. Ця нова атомова електрівня мала б бути збудована на ріці Теннесі між Четенуґа і Кноксвілл, 10 миль на південь від Спрінґ Ситі. ТВ Система — найбільша електрична система в ЗСА, і її запотребування на вугілля також найбільше в цій країні. Перехід на атомову енерґію буде мати значення в продукції вугілля. Внаслідок цього ведеться вже акція місцевої міської управи та сенатора демократа з Теннесі Алберта Гора, щоб збільшити продукцію вугілля. (

Еґню запевняє, що ЗСА залишаться вірними союзові з Південною Кореєю

Суел. — Віце-президент Спіро Еґню, зупинившись на першому етапі своєї 9-тиденної подорожі по Далекому Сході у столиці Південної Кореї Сеулі, виголосив на міській площі промову до 25.000-ої маси корейців, запевняючи, що ЗСА були завжди вірні своїм союзам і так само будуть вірними союзові з Південною Кореєю. Спіро Еґню заявив, що ЗСА дадуть Південній Кореї фонди для модернізації півмільйонової південно - корейської армії. Однак він не виявив ніякої конкретної суми, як теж нічого не сказав про рішення керівних американських кіл відкликати з Південної Кореї, де ЗСА тримають від часу Корейської війни 64.000 свого війська, — 20.000 вояків. Південно - корейські керівні кола надзвичайно стурбовані тим американським рішенням, як теж постановою Сенату з-перед кількох днів, яка забороняє видаткувати фонди на втримування в Південному В'єтнамі 50.000 південно - корейського війська. За кілька годин перед приїздом віце-президент Еґню, південно - корейський військовий міністер Юнґ Не Гьюк висловив погляд, що згадане рішення Сенату рівняється закликові до Південної Кореї, щоб вона відкликала своїх вояків з В'єтнаму. З уваги на войовничу поставу північно - корейських комуністів і їх щораз нові провокаційні дії — південно - корейський президент Чунґ Гі Парк і прем'єр Чунґ Іль Квон вважають, що тепер не пора на поменшування американського війська в Південній Кореї, бо це може заохотити комуністів до нової аґресії. Еґню заявив, що на доказ вірности американським союзницьким зобов'язанням — до Південної Кореї буде перекинена з японських летунських баз частина джетів бомбовиків. Дальшими етапами подорожі Еґню буде Південний В'єтнам і Таї (Сіям). Не відомо, чи він зупиниться в столиці Камбоджі Пномпеню.

Речник ОН Яррінґ розпочав мирові розмови з делеґатами арабів і Ізраїлю

Об'єднані Нації. — Делеґований Радою Безпеки Об'єднаних Націй для справи замирення на Близькому Сході шведський дипломат Гуннар Яррінґ повідомив, що він розпочинає від вівтірка 25 серпня ц. р. розмови з уповноваженими представниками урядів Єгипту Йорданії й Ізраїлю. Він заявив, що „в початковій стадії" ті розмови будуть відбуватися з акредитованими в Об'єднаних Націях амбасадорами даних держав, але згодом, мабуть, перейдуть на рівень міністрів закордонних справ. Він ствердив, що коли у другій половині вересня з'їдуться до Ню Йорку міністри закордонних справ на сесію Генеральної Асамблеї, то він, очевидно, стоятиме з ними в контакті. Зрештою Яррінґ відмовився будь-що виявити про зміст і навіть процедуру розмов, що їх він вестиме та обмежився тільки до ствердження, що він буде нараджуватися з делеґатами названих держав — із кожним зокрема — у своїй домівці на 38-му поверсі палацу Об'єднаних Націй в Ню Йорку. Амбасадорами Ізраїлю є Йозеф Текоах, Єгипту — Мохаммед ель-Зайят та Йорданії Мухаммад ель-Фаррах, якого тимчасово заступатиме йорданський амбасадор у Вашинґтоні Абдель Хамід Шараф. Запитаний про заходи ЗСА щодо продовження воєнного перемир'я на Близькому Сході, яке вигасає 5 листопада, Яррінґ заявив, що він найбільше бажає собі, щоб до того часу наступив мир.

В ЕВРОПІ РОЗПОЧАВСЯ VII-ий ВЕЛИКИЙ ЗБІР УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Інформаційна Служба „Смолоскип" подає з Европи: У столиці однієї з европейських країн в суботу 22-23 серпня 1970 року розпочався VII Великий Збір Українських Націоналістів (ВЗУН), який, як заплянoвано, триває цілий тиждень до 28-го серпня. Це вже з черги сьомий ВЗУН Організації Українських Націоналістів (ОУН) і цілого Українського Націоналістичного Руху. Перший ВЗУН (Конґрес) відбувся в 1929 р., у Відні, II-ий в 1938 р. в Римі, III-ій в 1947 р. і IУ-ий в 1955 р. в Мюнхені, У-ий в 1964 р. в Люксембургу і УI-ий в 1965 р. в Саарбрюкен. УII-ий ВЗУН відкрив, після засідання Проводу Українських Націоналістів, в суботу о годині 5:30 вечором голова ПУН-у Олег Штуль - Жданович, після чого провів молитву український православний священик. До біля 90 присутніх учасників ВЗУН звернувся Олег Штуль-Жданович, відзначаючи в першу чергу померлих українських націоналістів між двома останніми ВЗУН-ами на чолі з ген. М. Капустянським, інж. О. Бойдуником, д-роб Б. Кентржинським, ред. О. Бойковим й інж. Б Зеленим.

Олег Штуль-Жданович

В свойому слова Голова Проводу Українських Націоналістів О. Жданович, між іншим говорив:

„Перший Конґрес Українських Націоналістів був переломовою подією української історії, створивши Організацію Українських Націоналістів на чолі з полк. Е. Коновальцем. Дальші ВЗУН-и були подіями, які маркували справді переломи в житті ОУН, Українського Націоналістичного Руху, а тим самим і української визвольної боротьби:

„II-ий — вибрав Головою ПУН полк. А. Мельника і визначив стратегію ОУН на час війни;

III-ій підсумував кривавий період війни і визначив нові шляхи політичної дії ОУН, витягнувши висновки з того епохального зламу, яким була для всього світу друга світова війна;

IУ-ий намітив шляхи нашої дії на чужині в змінених умовах переселення і пхнув нас на шлях контактів з Рідними Землями в змінених обставинах та зовсім новими методами;

У-ий — був форумом, на якому ми звертали свій зір у дальше майбутнє у тактичному й устроєвому відношенні, вирішили проблему поколінь, щільно підійшли, нехай й без остаточного вирішення, до назріваючих проблем контакту з Україною, до взаємовідношення секторів нашого життя на чужині;

УI-ий ВЗУН був переломовим щодо внутрішніх проблем Українського Націоналістичного Руху ОУН: ми знайшли розв'язку для стану, що постав після смерти полк А. Мельника, усунули ряд важких і небезпечних проблем, що нас могли поділити, передали керму Українського Націоналістичного Руху в руки другого покоління, що мусіло приходити на місце покоління основоположників ОУН.

УII-ий ВЗУН відбувається в періоді, коли вже не так ми, як наше оточення переживає злам. Ми є свідками завмирання цілого ряду політичних сил нашого життя, важкої мутації серед нашої молоді й у всьому світі. Але найбільше „мементо" являє стан на Рідних Землях.

За останніх три роки ми вийшли на шлях розгортання нашого зв'язку з новими визвольними силами, що наростають на Рідних Землях. Там — за останні три роки — відбулися великі й епохальні події, яких ми мусимо торкнутися у наших дебатах. Ми довідалися про ріст процесів на Україні, про їхній виразний перехід від культурних тенденцій до напрямку чисто політичного.

Мені надзвичайно прия-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЮРІЙ ВІРТ, ЛЕСЯ ГНАТИКІВ І ЮРІЙ ТУРЧИН ПЕРШІ СТИПЕНДИСТИ УНС НА СТУДІЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Джерзі Ситі. — Юрій Вірт з Джерзі Ситі, Леся Гнатиків з Ст. Кетринс, Канада, і Юрій Турчин з Трентону одержали перші стипендії Українського Народного Союзу на студії журналістики — інформують з Головної Канцелярії УНСоюзу. У цьому році Головний Екзекутивний Комітет, виконуючи апробоване Конвенцією рішення Головного Уряду в цій справі, до тих звичайних стипендій, що їх признає здібним і потребуючим студентам уже від сімох років, признав ще спеціяльні стипендії на студії журналістики. Ці стипендії УНС на студії журналістики передбачені на повні студії аж до одержання диплому, але можуть бути відкликані, якщо стипендист не виказує добрих поступів у студіях. Кожний студент приймаючи стипендію УНС на студії журналістики, рівночасно погоджується, що після закінчення цих студій працюватиме щонайменше п'ять років у видавництві УНСоюзу і після того вся одержана ним титулом стипендії сума є його власністю, без будь-яких дальших притенсій зоок УНСоюзу. Коли б студент, закінчивши студії журналістики, з будь-яких причин не бажав чи з огляду на відмову УНСоюзу не міг виконати цього зоов'язання, в такому випадку одержана ним титулом стипендії сума вважатиметься безвідсотковою студійною позичкою, яку він чи його батьки або опікуни зобов'язані повернути УНСоюзу відповідними ратами. Призначаючи окремі стипендії на повні студії журналістики, УНСоюз має на меті приготовити кадри кваліфікованих журналістів у першу чергу для своїх публікацій, як також заохотити і допомогти в тих студіях, які відкривають можливості праці у преважливих американських і канадійських „засобах масової комунікації": в пресі, радіо і телевізії, в яких досі затруднена відносно мала кількість українців.

Перші стипендисти УНСоюзу на студії журналістики: Юрій Вірт, Леся Гнатиків і Юрій Турчин — згідно з пред'явленими документами — виявили вже змалку замилування до журналістичної професії, бувши редакторами шкільних газет. Всі троє закінчили українознавчі школи та бездоганно володіють українською мовою і активно заанґажовані в українському житті, зокрема в молодечих організаціях Пласт і СУМ, в яких займають провідні пости серед своїх ровесників. Усі, очевидно, є членами Українського Народного Союзу.

ЮРІЙ ІВАН ВІРТ

син св. п. Івана і Катерини Віртів, народжений в Джерзі Сити 20-го лютого 1952-го року. Закінчив початкову українську католицьку школу св. Петра і Павла та опісля середню школу св. Петра в Джерзі Ситі. Пластун, активний в Громаді. Студії журналістики і політичних наук починає цього року в Нюйоркському Університеті. Одержав ще дві інші стипендії. Від багатьох років у вільні від науки дні працював у „Свободі". Цього року впродовж вакацій вже працює в редакції „Свободи". До його замилувань належить фотографія.

ЛЕСЯ МАРІЯ ГНАТИКІВ

дочка відомих наших громадян Йосипа і Діяни Гнатиків із Сейнт Кетринс, в Канаді, народжена в Торонті 2 травня 1952-го року, Закінчила Дівочу Академію в Ст. Кетринс та українознавчу школу. Член СУМА і Українського Студентського Клюбу, активна в громаді і молодечих організаціях. Студії журналістики і політичних наук починає в цьому році в Карлтоновому Університеті. Крім писання, до її улюблених замилувань належить музика, вона є членкою танцювального ансамблю „Верховинці".

ЮРІЙ Б. ТУРЧИН

син Андрія й Ірини Турчинів з Трентону, народився 16 червня 1950 року в Трентоні. Після закінчення початкової і середньої школи та школи українознавства, вписався на студії журналістики на Університеті Рутґерса і в новому академічному році починає вже третій рік цих студій. Пластун, активний в українському житті. Був затруднений на Союзівці. Крім писання, має найбільше замилування до музики і співу.

Опубліковано звіти й рекомендації Пластового Конґресу Другого

Ню Йорк. — У зв'язку із закінченям Пластового Конґресу Другого, що його заключна сесія відбудеться у Торонті в днях 4-5 вересня ц. р., як також із П'ятим Збором Конференції Українських Пластових Організацій, відбуття якого призначено на 6-7 вересня ц. р., опубліковано тут окремим книжковим виданням звіти й рекомендації цього Конґресу. Видала ці звіти й рекомендації Головна Комісія Пластового Конґресу Другого й опрацювали та устійнили їх спеціяльні підкомісії — ідеологічна, довкілля, методики, устроєва й видавнича, які діяли протягом останніх п'яти років, з часу проголошення Пластового Конґресу Другого. Випрацьовані цими підкомісіями рекомендації для різних ділянок пластової виховної і вишкільної діяльности подаються в оформленні Головної Комісії КПД і вони мають бути схвалені остаточно П'ятим Збором КУПО. Головною темою цих рекомендацій є питання збереження української ідентичности в діяспорі. Зредаґувала ці звіти й рекомендації Колеґія в складі: Атанас Фіґоль, Атанас Мілянич та Лариса Онишкевич. Видано їх на 96 сторінках друку технічними засобами Маріяна Коця в Джерзі Ситі. У виданні подана також історія Пластових Конґресів, перший, із яких відбувався в Ашаффенбурґу 1948 року під гаслом „В далеку мандрівку до великої мети". Другий Пластовий Конґрес проходить під гаслом „За усучаснення Пласту й утривалення його в діяспорі".

ПОМЕР 90-ЛІТНІЙ ПІОНЕР

Едмонтон. — Тут помер 90-літній український піонер сл. п. Василь Скоробогач. До Канади прибув у 1902 році, спершу працював у шахтах, з 1908 р. — на ріллі, у 1955 р. переїхав до Едмонтону. Сл. п. Василь Скоробогач був свідомим українцем. Залишив дружину, семеро дітей, 14 внуків і 3-ох правнуків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Неспокій в університетах

З наближенням нового академічного року в Америці актуалізується проблема дальшої долі високого шкільництва в цій країні, залежної у великій мірі від того, чи заспокоїться розбурхана студентськими заворушеннями атмосфера. Зрозуміло, що в американській пресі зароїлось знову від статтей різних фахівців цієї проблеми та газетних коментаторів. Вони аналізують висліди вже кількох державних Комісій, покликуваних попередніми й теперішнім Президентами для розгляду причин студентських заколотів. Трагічні події в Кентському стейтовому університеті, де четверо студентів згинули весною ц. р. від куль Крайової Гвардії, і в Джексонському стейтовому університеті, де поліція вбила двох студентів, роз'ятрили давні пристрасті.

Більшість знавців відносин в американських високих школах твердять, що не слід спрощувати проблеми словами про „прірву між ґенераціями", як теж не слід приписувати всьому студентству — близько 10-мільйоновій масі молоді — поглядів і поведінки лівих екстремістів, які становлять дуже невеликий відсоток і здебільша під'юджуються аґітаторами з-поза університетів. Не слід також утотожнювати слушних старань студентських організацій поліпшити навчальну систему і направити відносини у кемпусах з реакцією молоді на політичні проблеми, як війна у В'єтнамі чи інтервенція в Камбоджі. З другого боку — високошкільна молодь не може не брати собі до серця справ війни - миру, бож молодь іде до війська і йде на війну.

Дехто твердить, що це така важлива справа, що її повинен розв'язувати федеральний Уряд. През. Ніксон, навпаки, стоїть на становищі, що самі університети, а далі стейтові й міські верхівки відповідальні за стан і відносини у високих школах. Широкий розголос знайшов факт, що на нового президента Колумбійського університету в Ню Йорку, одного з найкращих, що має кругло 18.000 студентів, покликано президента Каліфорнійського університету, що має 98.000 студентів, ученого психолога, Вілліяма Дж. МекДжілла. Прецікава стаття про нього і його погляди на проблеми високого шкільництва і настрої студентства в недільному додатку до „Н. И. Таймсу" з 23 серпня ц. р. МекДжілл твердить, що, наприклад, найбільша його вартість і сила, як керівника таких великих високих шкіл, де відбувалися голосні заворушення, у тому, що він — не боїться молоді. Мовляв: особиста поява президента університету між схвильованими й крикливими студентами діє наче олива на розбурхане море. Проте, між масою студентства в кожному такому університеті є чимало патологічних, отож за свої дії невідповідальних осіб, і тому смільчак, який хоче звернути галас на рейки дискусії, легко може дістати по голові. Тому президент такої високошкільної установи мусить мати не тільки відвагу, але й безмежну терпеливість; водночас він не може породжувати у молодих людей враження, що його можна безкарно ображувати, бо він не здібний по-мужеськи реагувати. МекДжілл доказав своєю 5-річною діяльністю в Каліфорнійському університеті, що вміє знайти посередню лінію між усіма тими суперечностями. Може й тому „ліві" екстремісти закидали йому потурання „реакціонерам", а праві — комунофільство.

Чи в новому академічному році відновляться й посиляться заворушення в коледжах і університетах, чи, навпаки, настане заспокоєння, цього ніхто не може передбачити. Ворожа супроти таких заворушень реакція найширших кіл громадянства, — зріст поміркованости між великою більшістю студентства, яка хоче студіювати, а не бешкетувати, — реформа системи рекрутації до війська та ступневе відкликування військ із В'єтнаму, — загострені розпорядки у високих школах і кемпусах, а також і інструкції для поліції та Національної Гвардії не давати провокувати себе під час студентських демонстрацій — все це сприяє заспокоєнню. Добрий успіх дало уведення в різних стейтових, дотепер безплатних високих школах оплат за навчання з одночасним значним поширенням індивідуальних стипендій: це виключило з високошкільних мурів елемент, який ішов туди не задля науки. Отруйливим чинником є наркотики: війну проти них повели вже в деяких університетах самі студенти.

За статистикою минулого року — осіб у віці 20-24 років було в ЗСА кругло 17 мільйонів, з них близько 10 мільйонів було у високих школах. Додаймо військовиків у тому віці, працюючих в установах і фабриках та молодих чоловіків і жінок, що заклали власні родини — і побачимо, що „гіппі", „іппі" й інші „істи" становлять дійсно незначну меншість серед американської молоді — здорової тілом і духом, що є гарантією творчої майбутности Америки.

„ІСТОРИЧНА ПОДІЯ"

Бонн. — Вальтер Шеель, міністер закордонних справ Німецької Федеративної Республіки вернувся з Москви до Бонну з парафованим проєктом договору між Західньою Німеччиною та ССCP. Договір містить зобов'язання обох урядів не вживати сили у взаємних між обома державами і респектувати східні кордони Німеччини, створені подіями другої світової війни.

Боннський уряд, після 20 років „топтання на місці" мусів стати на реальний ґрунт: програна війна має свої логічні наслідки, і колеса історії повернути назад неможливо. З свого боку московські самодержці не відкинули заяви німецької делеґації, що боннський уряд буде прямувати до об'єднання німецької території мирним шляхом. Тут мова йде про злуку з так званою Німецькою Демократичною Республікою, котра знаходиться під диктатурою комуніста Улябріхта і має на своїй території 20 совєтських дивізій, що гарантують „суверенність" цієї „народної демократії". Цю формулу, що має „платонічний" характер, московська дипломатія спокійно прийняла, бо це було повторенням слів покійного німецького прем'єра Аденауера, коли він був у Москві в 1955 році.

Важливу поступку Кремль зробив боннському урядові тепер, коли відмовився від свого права втручатися силою до внутрішніх справ Німеччини, як постановлено в статуті Об'єднаних Націй в 1945 році. Західні великодержави 1954 р. відмовилися від цього права, бо воно обмежувало суверенність Західньої Німеччини, але Москва стояла на своєму праві, бо, мовляв, у Німецькій Федеративній Республіці може відродитися фашизм, і тому диктатори Кремлю повинні „рятувати демократичний лад" у цій країні...

Хоч у проєкт договору між Бонном і Москвою не включено справи Західнього Берліну, його права бути в зв'язку з Західньою Німеччиною, міністер Громико дав зрозуміти німецькій делеґації, що ця справа буде залагоджена згідно з бажанням Бонну: адже ж у Москві знають, що без того ратифікація договору зустріла б у парляменті Західньої Німеччини непереможні труднощі.

Договір між Москвою і Бонном відкриває нову сторінку історії російсько - німецьких взаємин, і не тільки між цими державами. Досі Західня Німеччина, незалежно від того, яка партія стояла на чолі уряду, була предметом злобної пропаґанди, як „кубло реваншистів, мілітаристів, імперіялістів", що готуються кинути американські атомові бомби на народи, які, мовляв, щасливо й весело живуть під добродійною диктатурою комуністів... Тепер ситуація змінилася і Громико „сердечно" прощався в московському аеропорті з В. Шеелем під звуки гимну СССР і гимну Західньої Німеччини: „Німеччина, Німеччина, над усе на світі".

Що примусило московський уряд до зближення з Західньою Німеччиною? Це легко відгадати. На Сході вбивається в силу нова великодержава — комуністичний Китай. З китайською імперією Росія має давні порахунки, і спір між Москвою та Пейпінґом має не тільки „ідеологічний" характер: на протязі 8 тисяч кілометрів кордону в Сибіру й Туркестані відбуваються збройні конфлікти між прикордонним військом китайським і совєтським, бо китайці не вважають цих кордонів за „священні" і часто їх переступають. „Жовта небезпека", про яку колись писав російський філософ Владімір Соловйов і яку використовував у пропаґанді німецький кайзер Вільгельм II, тепер творить реальну загрозу Російській імперії.

Наслідників Сталіна в Москві турбують також „непорядки в країнах народної демократії". Брежнєв із своїм товариством добре знає, як сателітні народи ненавидять „братню опіку" Москви. Щоб мати міцніший хребет супроти „жовтої небезпеки", Москві буде вигідно мати забезпечені договорами кордони на Заході. Тому одночасово з переговорами між Москвою і Бонном почалися пертрактації між Варшавою і Бонном про нормалізацію взаємин. За цим прийде напевно і договір між Бонном і Прагою.

Німецькі політичні провідники різно оцінюють ваґу договору між урядами СССР та Західньої Німеччини. Опозиційні християнські демократи вважають, що договір припечатує „навіки" розділ Німеччини на частину демократичну і комуністичну, яка є під фактичною російською окупацією. Урядові партії — соціял - демократи і ліберали твердять, що порозуміння з Москвою широко відкриває двері на схід для німецької торгівлі, а політично даватиме більшу волю комуністичним урядам сателітних держав, яким московська опіка дуже надокучила.

З погляду українських інтересів фактичне визнання створеного війною польсько-німецького кордону по лінії рік Одри й Нісси може дати позитивні наслідки: поляки, особливо ж еміґранти з „східніх кресів" не будуть уже так побиватися за втраченим Львовом і прославляти короткозору польську аґресію проти України від листопада 1918 року. Та аґресія зруйнувала нас, але в дальшому привела і до знищення незалежної Польщі, бо „третій зловтішний" Москва „накрила шапкою" обох ворогуючих. По суті в той час тільки об'єднані сили України й Польщі могли б перешкодити відродженню російського імперіялізму, — „червоного" і „білого". Але „дух" Заґлоби і Подбіп'єнти (героїв історичних романів Сєнкевича) та ідея польських романтиків типу Романа Дмовського („нема України, є тільки Польща й Москва") опанували польську політику того часу.

Треба бажати, щоб цей іспит історії не пройшов даремно, як не минулися події XX стол. без сліду й для німців, що прийшли до реалістичної оцінки ситуації. Досліди громадської думки в Західній Німеччині показують, що 80% людности схвалює „східню політику" теперішнього уряду Німецької Федеративної Республіки.

Московський уряд зійшов із своєї давньої позиції щодо Німеччини: Громико не ви-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ХОЧ НАЗОВНІ ВИГЛЯДАЄ ВСЕ В ПОРЯДКУ...

У першій половині березня 1970 р. світова преса й радіо, посилаючись на відомості з Беоґраду і Праги, інформували про нову опозицію в Кремлі. Мала нею бути трійця — Суслов, Мазуров і Шелепін, які критично ставляться до економічної політики Брежнєва. Згідно з тими інформаціями згадана опозиція виготовила свого роду меморіял, у якому виклала погляди на економічну ситуацію в СССР. Той меморіял поширено поміж членами Президії і Центрального Комітету КПСС.

Повідомлення це виглядало на правдоподібне, бо економічна ситуація в СССР останніми роками щораз гіршає і її гостро критикував сам Брежнєв у своїй доповіді на грудневому Пленумі (1969) Центрального Комітету КПСС, хоч деталів тієї критики до нинішнього дня не маємо. Але із повідомлень про стан економіки в окремих союзних республіках можна мати приблизне уявлення про стан в цілому СССР.

У зв'язку з цим очікували, що в керівництві СССР відбудуться деякі особові зміни. Оказією для цього мали бути вибори до Верховного Совєту СССР, розписані на 14 червня 1970 р.

Вже з ходу передвиборної кампанії, з номінації кандидатів у депутати могло виглядати, що якісь зміни зайдуть. Брежнєв був номінований кандидатом у два рази більшому числі округ, ніж Косиґін або Подгорний, що звичайно є своєрідним показником „сили" даного кандидата, його становища у проводі.

В додатку до цього, коли йдеться про особу Брежнєва, у тій передвиборчій кампанії появився ще один показник на те, що Брежнєв є „фаворитом". Кожні передвиборчі збори по цілому СССР звичайно починаються з того, що, крім „робочої" президії зборів, вибирають також почесну президію „У складі Політбюра Центрального Комітету КПСС". Але цим разом у звідомленнях в радіо можна було почути, що внескодавці пропонували до почесної президії зборів „Політбюро Центрального Комітету КПСС на чолі з тов. Л. І. Брежнєвим". Таке було й тоді, коли почали творити культ особи Хрущова. Отже, можна було припускати, що те саме починається і у справі Брежнєва. Але у пресі слів „на чолі з тов. Л. І. Брежнєвим" ніде не публіковано. Значить, „колективне керівництво" ще існує.

Сесія Верховного Совєту СССР, вибраного 14 червня, не принесла несподіванок. Подгорний і Косиґін залишились на своїх місцях, Брежнєв був переобраний членом Президії Верховного Совєту.

Були припущення, що зміни у проводі КПСС зайдуть на 24-му з'їзді КПСС, який мав відбутись наприкінці 1970 р. Але зовсім несподівано його відкладено на весну 1971 р. І хоч вияснювано це фактом, що новий п'ятирічний плян, який мав би бути затверджений 24-им з'їздом КПСС, не буде готовий до кінця 1970 р. і тому й Косиґіна переобрано головою Ради Міністрів СССР, щоб він міг довести діло з тим до кінця — все ж таки видається, що одною із головних причин відкладення з'їзду був факт, що боротьба за владу в КПСС продовжується.

Одною з ознак цього мало б, на нашу думку, бути іменування першого секретаря Ленінґрадського обкому КПСС В. Толстікова амбасадором у Пейпінґу. Справа в тому, що в минулому завжди перші секретарі Ленінґрадського обкому партії були видатними індивідуальностями і відігравали поважну ролю в житті КПСС. Згадати б для прикладу С. Кірова та А. Жданова. Толстіков теж рахувався у партійному апараті КПСС видатним партійцем, хоч членом Політбюра не був, а був тільки членом Центрального Комітету КПСС. Пересунення його на пост амбасадора у Пейпінґу є очевидною деґрадацією для нього, і виглядає на те, що Брежнєв та його кліка мали причину для того, щоб його позбутись. Можна здогадуватись що він не є „їхньою людиною".

Але коли б навіть наш останній здогад був правдивий і Брежнєв зі своїми людьми, внаслідок усунення Толстікова, здобув додатковий шанс, все ж таки тяжкий стан економіки СССР є для них поважним клопотом.

Коли пишемо ці рядки, світова преса містить інформації про небувалу недостачу продуктів харчування в Москві, яка завжди мала першенство у постачанні ними перед всіма іншими містами. Здогадуються, що ця недостача є ще більшою, а може й просто катастрофальною в совєтському селі. З околиць Москви — інформує преса — селяни прибувають до Москви, щоб купити там хліба.

Якось дивно все це виглядає після численних заяв керівництва СССР про те, що 1969 р. врожай хліба в СССР був найкращий за всі роки його існування.

24-ий з'їзд КПСС на весну 1971 р. обіцяє бути цікавим.

абв.

О. Підгородецький

ПЕРЕД ПЛАСТОВИМ КОНҐРЕСОМ

(Порядком дискусії)

Торонто. — У вересні ц. р. з'їдуться до Торонта пластуни — делеґати, щоб радити над пластовим уставом, себто над пластовими законами. На ділі це буде голосування над проблемою, чи працю д-ра Ол. Тисовського „Життя в Пласті" слід і надалі приймати як основу пластового виховання, чи належить там поробити деякі зміни? А коли так, то які?

Конґрес цей перейшов основну підготову. Багато діячів Пласту взяло участь в передконґресовій ідеологічній дискусії. Здається мені, що під світло дбайливої аналізи покладено всі основні пункти так пластової ідеології, як і пластового виховання. На цю тему написано також дуже цікаві реферати.

Вся ця праця почалася з усвідомлення невеселого факту, що Пласт не охоплює своїм впливом пластової молоді в такий спосіб, як це було б потрібне, не зважаючи на те, що диспонує великим числом працівників ідеалістів, які часто жертвують дуже багато, щоб тільки виховання пластової молоді поставити на найвищу суспільну площину.

На мою думку, не тяжко передбачити, до яких рішень дійде Пластовий Ідеологічний Конґрес. Я майже певний, що там вирішать, що Тисовський у своїй книжці „Життя в Пласті" підійшов до проблеми пластового виховання так досконало, що там немає що змінювати і що цей його підручник треба й на майбутнє прийняти як основну підставу пластового виховання.

Але чи в такий спосіб буде розв'язана оця „криза" сучасного пластового виховання?

І дальше питання, а саме: чи оця „криза" може бути взагалі усунена?

Треба сказати, що „криза" пластового виховання лежить далеко поза площиною пластових законів, тобто поза пластовою ідеологією. Оці слабі місця лежать у площині нашого суспільного життя як такого. Наше суспільне життя має свою власну специфіку, і на цьому тлі постають всі труднощі, які, до речі, будять стільки трагічного відгомону.

Що ж тоді робити? — виринає питання — І чи взагалі є з цієї ситуації якийсь вихід?

Вихід — на мою думку — завжди є! Справа лише в тому, чи Пласт приготований на те, щоб таку акцію розбудови, чи радше добудови нашого життя і нашої праці перевести.

Бо треба нам здати собі справу з того, що ми мусимо собі відповісти на таке основне питання: чи ми хочемо лише захоронити те, що тепер є, чи може бажаємо вийти із стану пасивної консервації наших національних вартостей і перейти у стан активного росту і розвою так, щоб за найближчих п'ятдесят років подвоїли стан нашого посідання?

Видається мені, що для кожного є ясним, що іншого матеріялу, себто інших психо - хемічних субстанцій потрібно для консервації, для мумізування життя і культури народу, а зовсім інших препаратів та ідеологічних ензимів потрібно для реґенерації та збагачення вітальности якоїсь гілки даної національної фавни.

Идеться про те, як ми поставимо наше історіософічне питання перед пластовою молоддю.

Коли ж ми поставили б перед молодими пластовими ідеалістами завдання відродити і рівночасно збагатити нашу еміґраційну вітку, тоді вирине питання: як і в який спосіб це можна зробити.

Очевидно, тоді треба було б поставити перед свідомість молоді ясно окреслені напрямні праці, і ці напрямні становитимуть добудову до тих „пластових законів", які Ол. Тисовський вмонтував в ідеологічну побудову Пласту, як передової організації української молоді більше як півстоліття тому.

Такі напрямні мусітимуть торкнутися питання політичного, економічного та соціологічного, а може ще й інших.

Тоді треба буде до пластового уставу додати пояснення, що пластун плекає ідею братерства не лише для вирівняння свого особистого ідеологічного росту, але також тому, що ця братерськість творить видиму суспільно - національну форму. Передбачаючи безконечно довгий шлях співпраці із своєю суспільністю, молодий пластун буде розуміти, що інший українець, який визнаватиме інший, відмінний політичний світогляд, буде завжди лише нашим політичним противником, але ніколи ворогом.

Відносно економічного питання, то пластун матиме за обов'язок плекати якнайбільш виразну ідею економічної співпраці з виразною метою економічного піднесення всіх членів своєї спільноти. Тут, мабуть, потрібно буде розв'язати ідею взаємної суспільної поруки, себто поруки за економічні дії, поруки за співпрацю на економічному полі за кожного пластуна, а може ще більше. Бо лише добре і здорово подумана економічна співпраця поміж членами своєї спільноти може скріплювати почуття суспільної солідарности, а рівночасно і почуття гордости за свою власну суспільність. А це дуже важне. Бо молодь лише тоді перестане шукати якоїсь політичної краси серед чужих, коли вона буде знаходити цю красу серед свого, органічного середовища.

Коли йдеться про інші питання, то дальшим з черги буде проблема ідеї родини, точніше питання, чим ця родина в поняттях пластуна має бути? Чи лише вигідним пристановищем для особистого реляксу з евентуальними мінімальними обтяжуючими консеквенціями одної, а найвище двох дітей, чи ця родина має стати інструментом розбудови свого національного пня, щоб бодай в якійсь мірі відбудувати ці майже 20-мільйонові втрати, понесені за час останнього п'ятдесятиліття. А коли так, то чи вже в Пласті не належить починати вияснювати молоді основи родинного співжиття, бо незнання тих правил руйнує щастя не одної родини часто лише тому, що там, в тих родинах вживається не таких слів, яких належалося б.

У школу пластового виховання і самовиховання треба вставити деякі основні пункти з теорії гігієни духового життя, хоч би на те, щоб могти поступово виліковувати нарід із стану глибокої політичної неврастенії, в якій як же часто захитується

(Закінчення на стор. 3-ій)

Андрій Даріян Сольчаник

ГОМІН НЕПОВТОРНИХ ДНІВ

Присвячую Третьому З'їздові Дрогобиччини

Рясні пестощі рідного міста, що привабливо виринають із-під шовкового килима проминулих строкатих років, наливають чутливі серця ніжним теплом. І здається, що немає для нас, дрогобичан, міста дорожчого від нашого Дрогобича, особливо того, який залишили ми, йдучи у Велику Мандрівку. Його принадний образ голубили ми, мов рідне дитя. Його стрункими вулицями проходили ми в нашій уяві незлічені рази.

Ось корзо на Самбірській вулиці, де не раз тремтіли чутливі струни замріяної душі. Далі будинок Сокола, в якому українські театри скріплювали нашу національну гордість та насолоджували молоді серця чаром мистецтва. Чи ж можна забути такі перлини, як Тарас Шевченко, Орленя, Довбуш, Лісова Пісня, Земля, Голгота, Камо Грядеши та Слово о Полку Ігореві. Проглядає із-за Народної Торгівлі новий будинок нашого театру. Там кувались барвисті вистави „Підкарпатського Театру".

Довгою стрічкою розгорнулась Трускавецька вулиця. Там зараз наліво шумливо запрошують дерева привітного парку заглянути та прохолодитись. Та нам дорога аж на Гірку, де зеленою скатертю простягнувся розкішний лісок. Скільки разів топтали ми цей шлях! Недалеко виднілі суворі Бриґідки, в яких проходила неповторна молодість наших нескорених людей. Ще й досьогодні не можна забути шахів із хліба, створених руками наших політв'язнів.

Сірим асфальтом стелилась Стрийська вулиця до залізничого двірця та рафінерії Польмін. По ній жваво прокочувались гамірливі фіякри. Цим шляхом щоденно відбували трикілометровий „прохід" до гімназії учні Стрийського передмістя.

Пробігають вулиці Бориславська, Чесного Хреста, Св. Івана, Війтівська Гора, Сніжна... Чи ж можливо їх усі перечислити? Вони несуть цілу низку теплих спогадів, що дорогоцінними перлами розсипаються по різнобарвній стрічці нашого життя поза рідним краєм.

Ясним вогником сіяє в обріях минулого гімназія — серце цілої Дрогобиччини, де гартувались ми на зрілих людей із ясним національним світоглядом.

Тужно перекликались із заквітчаними хвилинами козацької слави старенькі церкви св. Юра та Чесного Хреста. Ці старовинні святині та церкви св. Трійці, св. Петра та св. Спаса були свідками нашого охрищення, нашої першої св. Сповіді та св. Причастя. Невинні дні безжурного дитинства. Ще й сьогодні ніжно пахнуть вони цілющим ароматом.

Глибока туга гаптує казку давніх літ. Листопадовий Зрив та часи нашої влади. „Дрогобицький бунт", що замірявся ножем у спину молодої держави. Закам'янілі від болю дрогобичани, що дивились вслід своїм рідним військам, які мусіли відійти на схід. „Чи повернуться вони ще колись у вінку слави?" — прошивала серце турботлива думка.

На зміну їм під час польської окупації прийшли нові воїни, що почали інші затяжні бої. Сходило надійне сонце оновленого зорганізованого життя. Постали українська гімназія та семінар, створилось Співоче Товариство Боян, розвинули свою діяльність Просвіта, Музичний Інститут, Сокіл, Сільський Господар, Союз Українок, Товариство Бруттовців Підойма, Спортовий Клюб Підгір'я, а потім Ватра та численні інші установи.

Проявились безстрашні сини Дрогобиччини в рядах ОУН. Сколихнув цілим повітом, а далі й всією Галичиною процес Біласа і Данилишина. Їхня смерть зродила нове завзяття до боротьби за волю. За цю волю загинув на Карпатській Україні Зенон Коссак та в польській тюрмі Михайло Смола.

Тривожно підходила заграва нової війни до Дрогобича. Горів Польмін, показували свою жорстокість польські відступаючі війська. Велетенською хвилею затопило совєтське море зорганізоване українське життя Дрогобиччини. До смерти закарбувалась неділя 26 вересня 1939 р., день приходу совєтських військ до Дрогобича. Холодним перстенем стискались залізні кліщі безжалісної машини страху та жорстокости. Тіні безконечної черги жертв повисли над Дрогобичем гнітючим серпанком пронизливої тривоги.

І знову вогні палаючого Польміну освітлювали літні ночі безлюдних вулиць міста. Тріснули на короткий час обручі насилля, і, коли розкопано могили помордованих у Дрогобицькій кватирі НКВД, в повній наготі постала правда про неперевершеного мистця обману.

Швидко проявилась тверда дійсність нової окупації. Вона створила сталеві когорти борців за краще завтра. Заповнились молоддю Дрогобиччини німецькі тюрми, дивізія „Галичина" та ряди УПА. І впали незлічені знані та невідомі герої на шляху боротьби за волю, між ними Дмитро Грицай-Перебийніс, ген.-хорунжий УПА. А многим судила доля розбрестися по найдальших закутинах землі.

Швидко пролітають многобарвні роки. Недавня дійсність безшелесно відпливає у безкраї простори забуття. Чим далі відходимо від наших днів у рідному місті, тим привабливіше проглядають вони крізь густе павутиння минулого. Разом із цим невмолимі мазки часу затирають у нашій пам'яті щораз більше ніжних картин. Скільки то цікавих подій і дат поховалось під гнітючим покривалом щоденних турбот, скільки то імен і прізвищ нам знаних дрогобичан розплилось у шумливому морі пройдених літ. Чи багато вулиць Дрогобича, якими проходили ми сотні разів, світять нам ще сьогодні своїми назвами?

Тому такі привабливі наші з'їзди дрогобичан. Там ще пахне дорогим рідним містом. Там весело переливаються райдужними кольорами стрічі друзів із юних літ. Там ріками пливуть шовкові спогади про давні дні, коли ще не вживалось авт, а топталось пішком довгими вулицями Дрогобича. І скільки злотосяйних жемчугів із тих часів ще до сьогодні мерехтить у найдальших закутинах наших сердець!

Як хочеться, щоб врешті появився наш Збірник. Та хоч багато матеріялів вже зібрано, все ще треба доброї волі всіх нас, колишніх мешканців просторної Дрогобиччини, щоб він появивсь. З нього повними грудьми вдихали б ми призабуті пахощі давнього вина. Він відсвіжив би втомлену пам'ять цілющим подувом минулих днів.

Резолюції Зборів Т-ва За Патріярхальний Устрій УКЦеркви

Загальні Збори Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви дня 13-го червня 1970 р. у місті Ню Йорку, ЗСА, однодушно приймають такі резолюції:

І. Загальні збори заявляють свою синівську відданість Христовому Намісникові Святішому Отцеві Папі Павлові УІ та прохають такої ж опіки, якою втішалася УКЦ за часів таких великих попередників Його Святости як Климент УІІІ, Урбан УІ, БенедиктХУ, Пій ХІІ, й Іван-ХХІІІ.

Загальні збори вітають Їх Блаженство Верховного Архиєпископа Кир Йосифа, голови УКЦ і Синод Українських Католицьких Владик,як найвищу владу УКЦ.

ІІІ. Загальні збори пересилають поклін та співчуття Владиці УКЦ Кир Василеві Величковському, що відбуває свою каторгу на тяжких роботах в Донбасі.

ІУ. Загальні збори вітають духовенство та вірних УКЦ на рідних землях, схиляють голови перед їхніми жертвами та висловлюють свій подив і пошану всім тим, що, не лякаючись переслідувань, стоять твердо при вірі своїх батьків.

У. Загальні збори всеціло піддержують Українську Католицьку Ієрархію у її змаганнях за помісність і єдність УКЦ і за завершення її патріярхатом і звертаються, з проханням до Предсідника Синоду Українських Владик, Високопреосвященнішого Митрополита Кир Максима, проголосити у якнайшвидшому часі, синодальним декретом, за підписами усіх українських католицьких владик, помісність УКЦ згідно з правами і привілеями забезпеченими Східним Церквам.

УІ. Для успішного переведення в життя постанов Архиєпископського Синоду УКЦ, загальні збори одобрюють і піддержують створення патріяршого фонду в загально-краєвому маштабі та закликають всіх мирян і їхні товариства до співпраці.

УІІ. Загальні збори потверджують, що дотеперішня організаційна структура товариств, сперта на індивідуальному членстві, себе вповні оправдала, і уважають, що її належить задержати у майбутньому. Рівночасно загальні збори виявляють бажання, щоб управа товариства далі співпрацювала з організаціями і людьми доброї волі, що змагають до осягнення і забезпечення єдности і помісности УКЦ під проводом Їх Блаженства Верховного Архиєпископа Кир Йосифа та в дусі постанов Синоду УКЦеркви.

Резолюційна Комісія:
Д-р Евген Гіль
Інж. Дмитро Кузик
Д-р Леонід Рудницький

З праці ЛМКлюбу в Мелборні

Мельборн, Австрія. — Місцевий Літературно - Мистецький Клюб під головуванням проф. Дмитра Нитченка проводить жваву діяльність. На недавніх сходинах в Клюбі при численних слухачах було вшановано пам'ять померлих в Австралії українських письменників: Миколи Лазорського і Ольги Литвин. Доповідь про творчість і життя прочитала поетка Зоя Когут і Д. Нитченко, а з читанням творів виступали відомі актори Ірина і Степан Залеські та ін. В найновішому літературному вечорі в ЛМКлюбі, що відбувся в Українському Домі в Ессендоні, взяли участь: Зоя Когут, К. Гіммельрайх, Д. Нитченко, П. Коваленко, Іванна Сірко та рецитатор І. Рибіцький, який прочитав гумориски Ю. Вухнала і С. Підкови.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В ЮГОСЛАВІЇ

Збірка поезій для молоді

В грудні 1969 р. появилася в серії видань для молоді, накладом В-ва „Руске слово" в Новому Саді, збірка поезій Юліяна Колесара „Коліска Слункова" (Сонячна колиска). Поезії написані в українському бачванському діялекті.

Збірка складається з двох частин: перша частина має наголовок „Дзетинство мойо з медовніка" (моє дитинство з медівника), а друга — „Цицке квитки на свеце" (Всі квітки на світі).

Рецензентка Ирина Гарди пише в „Рускому слові", що ця збірка поезій виявляє Юліяна Колесара, як лірика і його спосібність висловлювати свої почуття у віршах.

Наради Комітету В-ва „Руске слово"

5 грудня 1969 р. відбулася в Новому Саді нарада Видавничого Комітету „Руске слово". На денному порядку було кілька справ з ділянки видавничої діяльности. Члени Видавничої ради розглянули реалізацію видавничого пляну за 1969 рік, а рівночасно накреслили видавничу ідяльність на 1970 рік. Постановлено пізніше розглянути п'ятирічний видавничий плян, який мала виробити окрема комісія Літературної ради.

Крім вище з г а даних справ, Видавнича рада „Руского слова" розглянула також питання тематики, на яку мав би бути розписаний літературний конкурс для пожвавлення літературної творчости в 1970 році. Конкурс має бути пов'язаний із 25-річчям появи тижневика „Руске слово".

Відновлено українське радіомовлення в Баня Луці

Редактор українського радіомовлення в Баня Луці, Павло Головчук, повідомив на сторінках „Руского слова" з 5 грудня 1969 р., що після довшої перерви, спричиненої землетрусом в Боснійській країні, відновлено передавання у к р аїнських радіопередач.

„Наші слухачі, — пише він, — знову почують українські радіопередачі, які починаються улюбленою мелодією „Засвистали козаченьки", а після неї голос диктора Івана Бачинського: „Добрий день, дорогі слухачі! Починаємо передачу українською мовою"...

„Почнаємо працю у ще тяжчих умовах, пише Павло Головчук, ніж раніше. Всі засоби, зокрема технічні, пошкоджені і тепер працюємо бельше з позиченим, ніж із своїм. Але починаємо з великим завзяттям, бо знаємо, що в теперішніх умовах, коли багато людей проживають в імпровізованих сховищах, а не в своїх хатах і кватирах, людям потрібне тепле і щире слово не менш ніж теплої кімнати. Водночас хотів би щиро подякувати всім тим, які співчували з нами, які надіслали допомогу потерпілому населенню Боснійської країни".

Основано молодіжну редакцію при Радіо Нового Саду

В грудні 1969 р. відбулися сходини української молоді в місцевому Домі культури в Новому Саді, на яких оформлено молодіжну редакцію при українській редакції Радія Нового Саду. До редакції обрано п'ятерох молодих людей: Михайла Будинського, Якима Чапко, Верунку Колесар і Дюру Дудаша. Заповідачами молодіжних передач обрані: Владислав Виадьмитьо, Янко Бучко, Марія Гарди і Любіця Саламун.

Українська редакція Радіо Нового Саду постановила, що кожного року в місяцях від жовтня до червня, дасться нагоду молоді, щоб вона сама писала і говорила про свої молодіжні проблеми. Минулими роками такі молодіжні радіопередачі відбувалися кожного другого і четвертого вівтірка в місяці, і тривали 9 мінут. У тих 9-ох мінутах відбувалося інтерв'ю молодіжного редактора з кимось з молоді, нарис громадсько - освітньої активности молодечих організацій та подавалися вістки з культурно - освітнього життя українців в Югославії На останній нараді постановлено збільшити час молодіжних авдицій з 9-ти на 15 хвилин.

Організація молодіжних радіопрограм має ще вишукувати молоді таланти, які зможуть, коли на це прийде потреба, включитись до праці в радіо.

Миклашевчани виступали в Стримській області

Український співочо - танцювальний гурток з Миклашевці мав два виступи в стримській області, в селах: Платичево і Грабовац.

На програму тих виступів входили українські народні танці під проводом Сильвестра Гачи, а в музичній частині виступали: Блаженка Папуґа, Ґенка Папуґа, Ґенка Бика, Любица Папуґа, Момир Анделич, Любица Пап і Кирил Хома.

Найбільше оплесків одержали танцюристи за виконання танків „Катерина", „Козачок" і „Гопак", а зі співаків найбільше оплесків дістали Блаженка Папуґа і Кирил Хома.

Твір українського композитора в Радіо Новий Сад

14 січня 1970 р. Радіо Новий Сад передавало музичний концерт, в програму якого входила крім творів Моцарта і Тартиня, також композиція молодого українського композитора з Юґославії, Івана Ковача.

В розмові з кореспондентом тижневика „Руске слово", Іван Ковач сказав, що його твори будуть в скорому часі передавати також в столичному Радіо Білгород.. Молодий композитор повідомив, що в 1970 р. він буде продовжувати музичні студії та поглиблювати музичну освіту.

Тепер Іван Колесар пише новий більший музичний твір, який мають виконати члени Новосадської Камерної оркестри.

Земля трясласл, а діти навчалися

Тижневик „Руске слово" пише, що хоча в цілій Боснійській країні будинки шкіл були пошкоджені землетрусом або цілком повалені, а багато шкіл перенесено в інші частини Югославії, в основних школах приняворської округи, де живуть наші люди, виклади проходили майже нормально. Деякі кляси одержали приміщення в менше пошкоджених будинках.

Навчання української мови в тій околиці в шк лах проходило так, як було заплановано на п о ч а т ку шкільного року.

„Лекції проходять не без труднощів — говорила учителька Михайлина Коваль кореспондентові „Руского слава". — Часто, коли земля почне трястись, всі втікаємо з будинку. Тоді відновлюється вже забутий страх від стихії".

Вивчання української мови проходить досить успішно, твердить дбайлива вчителька. — Учні зацікавлені, і ми вже надолужили втрачений час після землетрусу поки не було приміщення. Щодо підручників, то для тепер маємо досить, але потрібно придбати хоч малу бібліотеку, бо діти хочуть прочитати дещо більше, ніж із читанок.

Українська радіопередача з Пряшева для українців в Югославії

17 січня 1970 р. українська редакція в радіо Пряшів, Чехословаччина, надавала радіопередачу для української молоді в Юґославії. У вступному слові тої передачі розказано про культурні зв'язки українців в Юґославії, зв'язки українців в Чехословаччині.

Радіопередача була присвячена 60-ій річниці життя визначного письменника юґославських українців Михайла Ковача і 42-гій річниці його літературної творчости, і в її програму входило багато віршів ювілята. Ковачеві поезії деклямував Павло Симко, член пряшівського Українського Народного Театру, який відомий серед українців Чехословаччини, як виконавець ролі кума у фестивалях, що кожного року відбуваються у Свиднику.

Чого бажають українські школярі в Юґославії?

В тижневику „Руске слово" з 16-го січня 1970 р., в кутику „Для молоді", надрукована статейка п. з. „Наші бажання в 1970 році". В цій статейці є надрукувані побажання учнів 7 кляси народної школи в місцевості Коцур, які вони висловили під час розмови з учителями на годині навчання української мови. Наводимо кілька побажань учнів коцірської школи.

Меланка Арваї: „Бажала би, щоб хтось з югославських письменників одержав літературну нагороду Нобеля".

Любомир Сакач: „А я бажаю бим, щоб нагороду Нобеля одержав український письменник".

Геленка Олеяр: „Бажаю, щоб ми дальше були найкращою клясою в Коцурі, як що ми є дотепер".

Меланка Будинська: „Бажаю, щоб у Баня Луці були направлені всі школи, щоб там більше не було трясення землі та щоб знов там могли діти навчатися в школах".

Оленка Олеяр: „І я бажала б, щоб не було більше трясення землі, і щоб ми могли більше помогти Баня Луці в нещасті".

З тих відповідей видно, що українські діти в Юґославії думають про своє рідне, українське.

Степан Женецький

Київські газети закликають „ошпарювати кип'ятком овочі і фрукти"

Київ. — „Молодь України" з 19-го серпня й ін. київські газети та, можна припускати, і всі периферійні, надрукували довге повідомлення представника Київського Науково - Дослідного Інституту і н ф е кційних хвороб проф. В. Постовіта про боротьбу проти інфекційних захворювань під наголовком „Чого не слід забувати". У повідомленні не згадується про хворобу холери, чи пошесть холери в Україні, або на іншій території СССР, але йде мова про симптоми хвороби, подібної до тієї епідемії: „Кишкові захворювання мають однаковий механізм передачі. Збудники можуть бути у воді", у кімнатах має бути чисто, „польові стани колгоспників необхідно забезпечити бочками з прокип'яченою водою", „бактерії д. живучі, приміром збудники дизентерії зберігаються на хлібі протягом 30 днів, на фруктах 10 днів". Газети попереджають: „Перша ознака захворювань — розлад кишечника; такі хворі підлягають негайному і старанному медичному обстеженню... Потрібна негайна ізоляція хворих у лікувальні стаціонарні заклади". Газета радить негайно звертатись до лікарів навіть при малому розладнанні шлунка: „Як що ви себе погано почуваєте, або занедужав ваш товариш по роботі, чи квартирі — негайно ж звертайтесь до лікаря". Між порадами, як краще боротись проти хвороби, якій не подається назви, є: „ошпарювати кип'ятком фрукти і овочі", „куплений хліб прожарювати над газовою горілкою", „воду слід споживати лише в прокип'яченому вигляді".

ПЕРЕД ПЛАСТОВИМ КОНГРЕСОМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

рівновага наших думок та поглядів. А цей стан політичної рівноваги нам дуже потрібний хоч би з точки зору свобідної та зрівноваженої дискусії. Бо лише тоді суспільність перестане зужиівати безцінний капітал своєї народної енергії на взаємне зударювання і розколювання своїх поглядів та переживань і почне наверствовувати свою народну мудрість новим багатством.

Торкаючися наших політичних дискусій, добре було б звернути увагу на ту обставину, що більшість наших розмов на цю тему не тільки сильно хвилююча, але також ці дискусії поставлені, беручи графічно, у відворотну перспективу.

Треба сказати собі, що ми здебільшого не шукаємо в нашому минулому золотого зерна мудрости на те, щоб могти в кращий спосіб побудувати наше завтрішнє.

Ми не рідко входимо у наше минуле з якоюсь самогубною пасією, щоб там, у просторах минулого шукати винуватців наших невдач. Ми занурюємося в оцьому минулому часто так сильно, що взагалі у нас тоді не вистачає місця на побудову плянів та концепцій на завтра. В такий спосіб ми проти засад духової гігієни ув'язнюємо себе в просторі минулих трагедій, і у висліді стоїмо на місці, тоді, коли ввесь світ іде вперед із понадзвуковою швидкістю.

Добре було б, щоб ці питання стали бодай у якійсь мірі предметом нарад Пластового Конгресу в Торонто.

Дуже потрібно, щоб оцей з'їзд пластових діячів зумів посунути конструкцію пластового ідеологічного життя на один крок вперед, тим більше, що цей один крок у нашій ситуації так дуже потрібний.

У ДОРОЗІ ДО ПАРИЖУ ЗНАХОДИТЬСЯ голова делегації Північного В'єтнаму на Паризькій конференції про В'єтнам, Хуан Туї. Він виїхав з Ганою вже тиждень тому, але подорозі зупиняється в Пейпінгу й Москві, щоб вислухати там — мабуть взаємосуперечних — вказівок від тамощніх проводирів, від яких насправді залежна політика Північного В'єтнаму.

В ЕВРОПІ РОЗПОЧАВСЯ VII-ий ВЕЛИКИЙ ЗБІР УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

мно, бо я гордий за нас усіх, що ми в обличчі цієї нової дійсности, яка важить долі України й матиме значення в розвитку історії усього світу — вийшли на нові обрії. Власними силами, без чужої будь - якої допомоги, тільки власною працею і власним серцем, власною напругою патріотизму й ідеалізму, ми стали й поставили знову ОУН справді в першу лінію визвольної боротьби. Ми надали життєвого змісту й життєвій правді гаслам і фразам, якими ми жили понад 20 років вигнання. Бо сьогодні ми присутні на Рідних Землях, ми можемо похвалитися рядом документів з України, ми стоїмо в обличчі великої шанси: впливати на дальший хід подій на Рідних Землях.

УП-ий ВЗУН може й повинен заважити на розвитку майбутнього. Ми мусимо визначити стратегію нашої дії на довший час, ми мусимо вчутися — велетенськими зусиллям і гарячою любов'ю до Рідного Краю — у майбутнє. Відкинути набік все другорядне, в першу ж чергу особисті амбіції, бо справді стоїмо перед масштатом України, за добро якої ми боролися і боремось. Сьогодні — як ніколи — стоїмо перед великою відповідальністю оправдати той факт, що ми лишилися між живим, коли загинуло стільки наших Друзів.

Перед нами стоїть велике завдання: чи допишемо ми? Зробімо спільне, збірне велике зусилля для схоплення ситуації і визначення правильних віх майбутнього. Сьогодні вже не тільки минуле, не лише історія в містичному понятті цього слова, але конкретні й живі люди, з якими ми маємо постійний контакт, зобов'язують нас до цього своєю боротьбою, своїм рискуванням, ставленням на карту свого життя і своїх родин. Я вір'ю, що все це й ніщо інше буде кермувати нами всіми у наших нарадах і наших рішеннях.

Подруги і Друзі! Проголошую УП-ий Великий Збір Українських Націоналістів — відкритим.

Уступаючи з наших постів ми всі дякуємо Вам за працю й співпрацю та ми певні, що черговому ПУН-ові Ви дасте ще більш ефективну підтримку, виявите ще більше дисципліни й жертвенности.

Нехай між нами буде присутній дух Вождів і наших Друзів, поляглих в боротьбі. Нехай нами кермує дух тих Друзів, які сьогодні на засланнях чи в активній боротьбі. Вони бо потребують нашої дії..."

На пропозицію голови Підготовчої Комісії ВЗУН-у д-ра Зиновія Книша було покликано під чисельні оплески на почесного предсідника ВЗУН-у довголітнього діяча Українського Націоналістичного Руху і члена Сенату ПУН-у інж. Дмитра Андрієвського, а на голову ділової Президії Ярослава Гайваса.

В першому дні нарад прийнято Програму й Правильник Збору, як рівнож вибрано ряд ділових Комісій.

Другу Пленарну Сесію ВЗУН-у розпочато в неділю вранці після участи в Богослуженні в місцевій українській католицькій церкві в намірені Збору.

НЕМАЄ ШКОЛИ РАДІОДИКТОРІВ

На всю Україну — немає ні однієї спеціяльної школи, де підготовляли б фахівців-дикторів для радіостанцій. „Молодь України" з 19 серпня стверджує: „Спеціяльної школи, яка готувала б дикторів на Україні немає. Хто плекає мрію стати диктором і готується до цього, може взяти участь у конкурсах, що провадяться Українським радіо при наявності вакантних місць. Те ж саме стосується і дикторів для телевізії." В щорічних конкурсах, коли потрібно лише кілька осіб, бере участь 150-200 чоловік, але без попередньої підготови, лише з умінням добре читати . . . В Київському радіо часто чути хибні наголоси, мова кострубата, засмічена русизмами, мовними паразитами тощо.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА В ТОРОНТІ

Торонто. — Провадяться записи до Рідної Школи в Торонті, ім. Т. Шевченка при Катедрі св. Володимира. Директором школи є о. М. Фотій, школа має 6 кляс, 10 відділів, власну бібліотеку для дітей і молоді, що нараховує понад 200 книжок. У минулому навчальному році в ній вчились 174 учні. Окремо працює українська Недільна Школа, від 10 до 11 г. включно, в якій працює 17 учителів і 5 помішниць, є також кляси передшкілля і кляси курсантів. Там же при православній Катедрі св. Володимира, працюють Курси Українознавства, під керівництвом А. Ліщини. Минулого року їх відвідувало 110 дівчат і юнаків. Як інформував „Вісник" з 15 серпня, восени курси поповняться 33 учнями з Української Школи.

ГЕРОЇЧНИЙ ВЧИНОК

Під час гашення пожежі в с. Лоскутівці на Ворошиловградщині технік Федір Лемко виніс із вогню жінку й дитину, але сам загинув від зіткнення з електричним каблем. Відпускникові з совєтської армії Ф. Лемкові було 28 років. За відвагу його посмертно нагороджено „орденом червоної зірки", про що повідомила „Молодь України" з 14 серпня. Не згадано, чи одержала якусь допомогу його родина.

„ІСТОРИЧНА ПОДІЯ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

магав від Шееля визнання совєтського сателіта — комуністичної частини Німеччини, так званої „Демократичної Німецької Республіки". Для московського намісника в Східньому Берліні — Ульбрихта — це „кривда". Але він має сатисфакцію в тому, що в проєкті договору про „відмову від сили і співпрацю" стверджено непорушність існуючих кордонів.

Москва поспішала „добити торгу" з німецькою делеґацією. Окрім Китаю, на верховодів у Кремлі тиснуть внутрішні трудноші: застій у сільському господарстві і в індустрії. Недостачі харчів і товарів для широкого вжитку не вдається пояснити громадянам СССР „інтриґами імперіялістів", „шкідництвом троцькістів" і подібними методами, як було за царювання Сталіна. Багато людей, особливо по містах, знають, що у вільних країнах населення живе і заробляє ліпше, ніж у державі „трудящого люду", що зве себе „с о ц і я лістичною". Кремль потребує німецьких капіталів і німецької техніки, щоб вивести державно-капіталістичне господарство із стаґнації.

Призначний, однак, факт: першим продуктом господарської співпраці між Західньою Німеччиною і СССР має бути фабрика особових автомобілів фірми Даймлер-Бенц, що виробляє авта під назвою „Мерседес". Очевидно, вигоди співпраці з Західньою Німеччиною підуть у першу чергу на користь „новій клясі" — комуністичній бюрократії. Вона хоче їздити у вигідних автах, не гірше за недавно так паплюжених німецьких „буржуїв, мілітаристів, реваншистів, паліїв нової світової війни"...

Viator

„САНІТАРНІ ДРУЖИНИ УССР"

У всесоюзних воєнізованих змаганнях на першість цивільних санітарних дружин перше місце здобула московська команда санітарок, друге було поділене між „київською дружиною заводу „Арсенал" та дружинами з Орла і Москви. За успіхи дружинники були нагороджені „кубками" і „вимпелами". Санітарні дружини масово підготовляються в СССР, переважно з дівчат і жінок, з метою поготівлі на випадок війни. Щоб приховати справжню мету їх створення, совєтська преса подає, що „Санітарні дружинниці це надійні помічниці совєтських медиків у їх благородній праці".

ТАРЗАН, Ч. 6419. Тарзан і Наомі знову мають розбіжні погляди на Африку

Я хотіла би дати тим жінкам батузів щось, що їм сподобалось би, за те, що несли мене так далеко . . . що звільнили тебе від мене, любий Тарзане. Але не маю нічого, щоб дати їм.

Коли б ти, Наомі, не врятувала була життя дитини тієї жінки, то вона і її сестра не були б несли тебе. Їхні мужі сердиті на них, що вони стали твоїми невільницями!

Думаю, що буду щаслива, коли піду геть від африканців . . . Я ніколи не зрозумію їх!

З часом зрозумієш, Наомі! Тут так багато різних родів африканців, як багато є їх в інших народів! Завтра мої приятелі, лікуючі мужі, зроблять тебе щасливою, що ти між африканцями!